

Presentació¹

and similar papers at core.ac.uk

provided by

en termes de recerca social, perquè no és pas l'objectiu d'aquest monogràfic, però sí que volem esmentar que, aprofitant aquell esdeveniment, la revista PAPERS DE SOCIOLOGIA, de la UAB, en el seu número 25, va editar un monogràfic sobre el tema. Aquella edició presentava dues parts força diferenciades. A la primera part, els autors encaraven els canvis en la situació social dels joves a la dècada dels vuitanta, sobretot a partir d'un escrit de vint anys abans de José L. Aranguren molt llegit i conegut («La juventud europea y otros ensayos»). El mateix José L. Aranguren ens va honrar amb un nou text seu de gran interès i profunditat. També disposàvem de la col·laboració de Josep M. Carandell sobre les formes de família; anys abans, aquest autor havia escrit un interessant opuscle sobre «Las Comunas» aprofitant les seves experiències i contactes; temps després, Aranguren i Carandell van morir i aquesta revista que teniu a les mans, editada vint anys després, en fa memòria. La segona part del número monogràfic tenia per missió retornar a aspectes d'ordre teòric i metodològic, que era el que més mancava en els estudis sobre joventut, sobretot per l'envelliment de supòsits teòrics i inconsistències metodològiques.

Vint anys després, la revista PAPERS DE SOCIOLOGIA creu que és el moment adequat per encarar un nou monogràfic, en part per fer memòria d'aquell que hem esmentat més amunt, i en part per respondre a nous reptes i demandes d'ordre teòric i metodològic. Aquest número ha estat possible gràcies a l'esforç desinteressat dels autors i a la contribució econòmica de la Secretaria General de la Joventut de la Generalitat de Catalunya, que n'ha facilitat l'edició. Val a dir que en tot moment el Consell de Redacció i la Direcció de la revista han donat suport a la gestió d'aquest número monogràfic que el GRET del Departament de Sociologia de la UAB ha tingut l'honor de conduir.

El disseny del monogràfic va començar fa força temps, gairebé dos anys, i constava de tres camps que finalment l'han configurat, tot i que en el format definitiu aquests àmbits no hi són explícitament diferenciats. D'una manera o altra, la major part de les recerques sobre joventut (sociologia, antropologia, economia, pedagogia, psicologia o història) fan referència a la necessitat de refermar el marc teòric en el qual creixen les recerques i tenen interpretació les dades. Aquesta demanda, que és constant i permanent en l'epistemologia de

1. Joaquim Casal, Rafel Merino i Maribel Garcia, del GRET-UAB, han coordinat el número monogràfic. Judit Caballero n'ha fet la gestió administrativa. Carlota Solé, CU del Departament de Sociologia, és la directora de la revista.

les ciències socials, té, en el cas dels estudis sobre els joves i la joventut, més relleu, per la seva plasticitat, per implicacions ideològiques o perquè és objecte «interdisciplinari». Redefinir el concepte de joventut explicitant-ne els referents teòrics i les opcions metodològiques és tasca continuada i no acabada en les ciències socials. Per això, els primers articles tenen per finalitat primera aportar elements de construcció teòrica i metodològica mirant el passat recent i el futur immediat, és a dir, explicitant el creixement de les disciplines en els darrers anys i proposant vies per a futures recerques. És per tot això que aquests primers articles, sobretot, poden ser de profit per als investigadors, tant si són «júnior com sènior», tant si són d'una disciplina com d'una altra, sigui quina sigui la seva perspectiva teòrica i metodològica.

El primer article de Casal, Merino, Garcia i Quesada sintetitza les propostes teòriques i metodològiques i la seva línia de recerca. René Bendit repassa les diferents perspectives de recerca i estableix consideracions en relació amb la recerca comparativa als països de la UE. Gudmunson aporta el desenvolupament de la recerca en els països escandinaus i fa un crit d'alerta entorn dels vincles entre aquesta i la política dels estats. Una reflexió similar i complementària és la que ve de la mà de Cicchelli i Pugeault des de la perspectiva francòfona. Rose, també des de França, afronta la recerca sobre temes al voltant de la inserció laboral i les línies de recerca d'avui dia, insistint també en la necessitat de repensar els conceptes. Pérez Islas explicita les línies de recerca sobre joventut a l'Amèrica Llatina. Feixa i González aporten, també des de l'Amèrica Llatina, la perspectiva de l'antropologia i criden l'atenció sobre el risc d'etnocentrisme en la recerca.

Val a dir, però, que els moments actuals són de canvi social fort en les mateixes arrels del capitalisme avançat; es difereix en l'ús dels termes, però hi ha un acord ampli en els diagnòstics. *Capitalisme informacional, era digital, postmodernisme, tecnòpolis* i altres expressions tendeixen a concloure que el nou context social comporta canvis importants en la situació social dels joves: en la socialització, en la família, en el sistema educatiu, en l'habitatge i en l'emancipació, en el treball, en la participació, en el consum i en la salut, en els referents culturals i en les identitats, etcètera. Per això, els articles que hi ha immediatament després tenen per finalitat principal aportar elements de comprensió del canvi social i la seva afectació en la situació social dels joves avui dia. Aquests articles, sobretot, poden ser de profit no només per als investigadors, sinó també per a politicòlegs i tècnics de l'Administració, promotors culturals, gestors de polítiques sobre joventut, educadors i professors, famílies i agents socials, o el teixit associatiu en general.

El segon article de Casal, Garcia, Merino i Quesada se centra en els canvis en la transició i en l'emancipació fruit d'una recerca empírica realitzada. El canvi social té repercussions directes sobre les variacions en la transició i les línies d'acció que prenen els joves; per això, l'article de Furlong, Cartmel i Biggart versa sobre els tipus de transició dels joves en el nou context de postmodernitat, així com la vulnerabilitat i les biografies no lineals dels més desfavorits. Stauber i Walther, seguint l'enfocament de les transicions avui dia,

proposen una reflexió sobre les biografies dels joves i les seves eleccions en el context de l'última modernitat basades en l'individualisme i la fragmentació. Els canvis socials sobre la vida dels joves tenen una convergència sobre la família i les estratègies dels agents; sobre aquest aspecte incideix l'article de López Blasco.

La revista PAPERS DE SOCIOLOGIA, del Departament de Sociologia de la Universitat Autònoma de Barcelona, encara que es dirigeix a tota la comunitat científica del planeta, té arrel a Catalunya, una nació sense estat poc coneguda més enllà de les fronteres europees. A Catalunya, des de fa molts anys, hi ha una institució política d'autogovern, la Generalitat de Catalunya, que, entre altres competències, té les de disseny i desplegament de les polítiques socials sobre joventut (la Secretaria General de la Joventut) i va crear l'Observatori de la Joventut de Catalunya (OCJ), que ha nodrit iniciatives de recerca i estudis sobre joventut. El darrer article del número monogràfic, escrit per tècnics i responsables de l'OCJ, versa sobre les tendències que han regit la recerca sobre joventut a Catalunya i incorpora una exemplificació, mitjançant un format de fitxa, de les recerques recents promogudes des d'aquesta institució, així com del seu fons documental.

Val a dir, finalment, que aquest número monogràfic es presenta en el format de quatre idiomes. En català, que és la llengua de Catalunya, es fa la presentació i l'article de l'OCJ-SGJ; en castellà, la presentació i els articles de López Blasco, Feixa i González, Casal, Garcia, Merino i Quesada, i Pérez Islas; en francès, els articles de Rose i Cicchelli i Pugeault, i en anglès, la presentació i els articles de Furlong, Cartmel, Biggart, Bentit, Stauber i Walther, i Casal, Garcia, Merino i Quesada. L'opció de realitzar una edició totalment en català comportava costos de traducció importants, alhora que investigadors d'altres àmbits lingüístics es podien beneficiar d'articles que poden ser del seu interès i abast lingüístic; per aquestes raons, doncs, el monogràfic s'edita indistintament en quatre llengües.

Els investigadors del GRET-UAB que hem tingut cura d'aquest monogràfic donem les gràcies a totes les persones que han fet possible aquesta edició: els autors que, de forma desinteressada, hi aporten els articles; la SGJ de la Generalitat, que n'ha subvencionat l'edició; els membres del Consell de redacció i avaluadors, i la secretaria administrativa de la revista. Val a dir que la contribució dels autors havia d'ajustar-se a un nombre determinat de pàgines per article i al procés d'avaluació que honra la qualitat de la revista. Som conscients que molts més autors podien haver estat presents en el nostre índex i haver beneficiat els lectors amb les seves contribucions. Per raons òbvies d'espai, no ha estat possible comptar amb tothom; molts investigadors de vàlua reconeguda no han tingut cabuda en un monogràfic que ha sobrepassat amb escreix el nombre de pàgines habituals; tampoc no hi són presents alguns àmbits geogràfics com ara l'asiàtic o l'africà. Som conscients d'aquestes limitacions i en demanem disculpes. Estem segurs, però, que aquest número monogràfic serà molt ben atès pels investigadors i els estudiosos dels temes que giren entorn de la joventut i els canvis socials.

Val a dir, finalment, que cada article cita els llibres i els articles de referència, però, a les pàgines finals de la revista, s'hi presenta una bibliografia seleccionada pels mateixos autors, on aquests emeten les seves recomanacions a lectors i investigadors. En aquesta bibliografia recomanada, només hi figuren llibres o números monogràfics de revistes editats recentment, conscients que a les revistes especialitzades hi trobarem articles de gran interès i que hi ha llibres editats ja fa temps que són referents constants dels investigadors. Tot i aquestes limitacions, ens ha semblat oportú disposar d'una breu recomanació bibliogràfica, per bé que omet àmbits geogràfics que aquest número no abasta.

Presentación¹

Hace veinte años, la UNESCO propuso celebrar el Año Internacional de la Juventud. No se trata de recordar aquí lo que significó aquel evento en términos de investigación social, porque no es objetivo de este número monográfico. No obstante, queremos mencionar que, por aquel entonces, la revista PAPERS DE SOCIOLOGIA de la UAB, en su número 25, editó un monográfico sobre el tema. Aquella edición estaba formada por dos partes bastante diferenciadas. En la primera, los autores abordaban los cambios en la situación social de los jóvenes en la década de los ochenta, sobre todo a partir de una relectura de un escrito de José L. Aranguren de veinte años atrás («La juventud europea y otros ensayos»), y el mismo profesor Aranguren nos honró con un nuevo escrito de gran interés y profundidad. También contamos con la colaboración de Josep M. Carandell sobre las formas de familia. Años antes, este autor había escrito un interesante opúsculo sobre «Las Comunas», aprovechando sus experiencias y contactos; años después, Aranguren y Carandell murieron y la presente revista, editada veinte años después, hace memoria de ellos. La segunda parte de aquel número monográfico tenía por misión retomar aspectos teóricos y metodológicos, ya que era un déficit importante de los estudios sobre juventud, en parte por envejecimiento de supuestos teóricos o por inconsistencias metodológicas.

Veinte años después, la revista PAPERS DE SOCIOLOGIA cree que es el momento adecuado para editar un nuevo monográfico, en parte para recordar aquel número y en parte para responder a nuevos retos y demandas de orden teórico y metodológico. Este nuevo ejemplar que tienen en sus manos ha sido posible gracias al esfuerzo desinteresado de los autores y la contribución económica de la Secretaria General de la Joventut de la Generalitat de Catalunya, que ha hecho posible su edición. Cabe decir que el Consejo de Redacción y

1. Joaquim Casal, Rafel Merino y Maribel Garcia, del GRET-UAB, han coordinado el número monográfico. Judit Caballero ha asumido la gestión administrativa. Carlota Solé, CU del Departament de Sociologia, es la directora de la revista.

la Dirección de la revista han apoyado la gestión de este monográfico, que el GRET del Departamento de Sociología de la UAB ha tenido el honor de promover y compilar.

El primer esbozo de diseño del monográfico empezó hace ya casi dos años, y proponía tres campos que han dado forma al presente número, aunque en el formato final estos ámbitos no estén explícitamente diferenciados. De una manera u otra, la mayor parte de los estudios sobre juventud (sociología, antropología, economía, pedagogía, psicología o historia) se hacen eco de la necesidad de componer un marco teórico del que emerjan las investigaciones y donde tengan interpretación los datos. Esta demanda, que es constante y permanente en la epistemología de las ciencias sociales, tiene en los estudios sobre jóvenes y juventud un mayor relieve; por su plasticidad, por implicaciones ideológicas, o por ser objeto «interdisciplinario». Redefinir el concepto de juventud, explicitar los referentes teóricos y las opciones metodológicas son tareas permanentes en las ciencias sociales. Por esto, los primeros artículos tienen por finalidad principal aportar elementos de construcción teórica y metodológica desde el pasado reciente y mirando hacia el futuro próximo, es decir, explicitando el crecimiento de las disciplinas en los últimos años y proponiendo vías para futuras investigaciones. Es por todo ello que los primeros artículos, sobre todo, pueden ser de provecho para los investigadores, sean «juniors o seniors», sean de una disciplina u otra, estén en una u otra perspectiva teórica y metodológica.

El primer artículo de Casal, García, Merino i Quesada sintetiza las propuestas teóricas y metodológicas de su línea de investigación. René Bendit repasa las diferentes perspectivas de investigación y establece consideraciones en relación con la investigación comparada en la UE. Gudmunson aporta el desarrollo de la investigación en los países escandinavos y da un toque de atención acerca de los vínculos entre ésta y la política de los estados. Una reflexión similar y complementaria ofrecen Cicchelli y Pugeault desde la perspectiva francófona. Rose, también desde Francia, presenta la investigación acerca de la inserción laboral y las líneas de investigación de hoy día, insistiendo en la necesidad de redefinir conceptos. Pérez Islas explicita las líneas de investigación sobre juventud en América Latina y propone, asimismo, criterios de futuro. Feixa y González aportan, también desde América Latina, la perspectiva de la antropología y llaman la atención sobre el riesgo de etnocentrismo en las investigaciones.

Cabe decir, no obstante, que el momento actual está caracterizado por un cambio social fuerte en las mismas raíces del capitalismo avanzado; se difiere en el uso de los términos, pero hay un acuerdo amplio acerca de los diagnósticos: *capitalismo informacional*, *era digital*, *postmodernismo*, *tecnópolis* u otras expresiones tienden a concluir que el nuevo contexto social supone cambios importantes en la situación social de los jóvenes: en la socialización, en la familia, en el sistema educativo, en la vivienda y la emancipación familiar, en el trabajo, en la participación, en el consumo y la salud, en los referentes culturales y las identidades, etcétera. Por esto, los artículos que vienen inmediatamente después tienen por finalidad principal aportar elementos de com-

prensión del cambio social y sus efectos sobre la situación de los jóvenes de hoy. Estos artículos, sobre todo, pueden ser de provecho no sólo para los investigadores, sino también para politicólogos y técnicos de la Administración, promotores culturales, gestores de políticas sobre juventud, educadores y profesores, familias y agentes sociales, o el tejido asociativo en general.

Así, el segundo artículo de Casal, García, Merino y Quesada se centra en los cambios en la transición y en la emancipación fruto de una investigación empírica. El cambio social tiene repercusiones directas sobre las variaciones en la transición y las acciones de jóvenes; por esto, el artículo de Furlong, Cartmel y Biggart trata de los tipos de transición de los jóvenes en el nuevo contexto de postmodernidad, así como la vulnerabilidad y las biografías no lineales de los más desfavorecidos. Stauber i Walther, siguiendo el enfoque de las transiciones, proponen una reflexión sobre las biografías de los jóvenes y sus elecciones racionales en el contexto de la última modernidad basadas en el individualismo y la fragmentación. Los cambios sociales sobre la vida de los jóvenes tienen efectos sobre la familia y las estrategias de los agentes; sobre este aspecto incide el artículo de López Blasco.

La revista PAPERS DE SOCIOLOGIA, del Departamento de Sociología de la Universidad Autónoma de Barcelona, aunque se dirige a toda la comunidad científica del planeta, tiene sus raíces en Catalunya, una nación sin estado poco conocida más allá de las fronteras europeas. En Catalunya, desde hace muchos años, existe una institución política de autogobierno, la Generalitat de Catalunya, que, entre otras competencias, tiene la del diseño y desarrollo de las políticas sociales sobre juventud (la Secretaria General de la Joventut). Esta institución creó el Observatorio Catalán de la Juventud (OCJ), que ha promocionado iniciativas de investigación y estudios sobre juventud. El último artículo del número monográfico, escrito por técnicos y responsables del OCJ, versa sobre las tendencias que se siguen en la investigación sobre juventud en Catalunya e incorpora una ejemplificación, mediante un formato de ficha bibliográfica, de las investigaciones recientes promovidas por esta institución, así como de su fondo documental.

Cabe decir, finalmente, que este número monográfico se presenta en el formato de cuatro lenguas. En catalán, que es la lengua de Catalunya, se escriben la presentación y el artículo del OCJ-SGJ; en castellano, la presentación y los artículos de López Blasco, Feixa y González, y el primero de Casal, García, Merino y Quesada, y Pérez Islas; en francés, los artículos de Rose y Cicchelli y Pugeault, y en inglés, la presentación y los artículos de Furlong, Cartmel y Biggart, Bentit, Stauber y Walther y el segundo de Casal, García, Merino y Quesada). La opción de editar totalmente en catalán suponía costes de traducción y edición importantes, al mismo tiempo que investigadores de otros ámbitos lingüísticos se podían beneficiar de artículos que pueden ser de su interés y alcance lingüístico; por estas razones, pues, el monográfico se ha escrito indistintamente en cuatro lenguas.

Los investigadores del GRET-UAB que hemos asumido la gestión de este monográfico damos las gracias a todas las personas que han hecho posible esta

edición: los autores que de forma desinteresada aportan sus artículos originales, la SGJ de la Generalitat, que ha subvencionado la edición, los miembros del Consejo de Redacción, los evaluadores y la secretaría administrativa de la revista. Conviene recordar que la contribución de los autores tenía que ajustarse a un número concreto de páginas por artículo y al proceso de evaluación que honra la calidad de la revista. Somos conscientes de que muchos otros autores podían haber estado presentes en nuestro índice y haber beneficiado a los lectores con sus contribuciones. Por razones obvias de espacio, no ha sido posible contar con todos; muchos investigadores de reconocimiento contrastado no han podido tener cabida en un monográfico que ha sobrepasado el número de páginas habituales; tampoco están presentes algunos ámbitos geográficos, como el asiático o el africano. Somos conscientes de estas limitaciones y pedimos disculpas por ellas. Estamos seguros, no obstante, que este número monográfico será muy bien recibido por investigadores y estudiosos de los temas sobre la juventud y los cambios sociales.

Cabe decir, finalmente, que cada artículo cita los libros y artículos de referencia, pero se presenta también, en las páginas finales de la revista, una bibliografía seleccionada por los autores en base a sus recomendaciones para lectores e investigadores. En esta bibliografía recomendada, sólo figuran libros o números monográficos de revistas editados recientemente, conscientes de que en las revistas especializadas hay artículos de gran interés y que existen libros editados hace ya bastante tiempo que son referentes constantes de investigadores y estudiosos sobre el tema. Más allá de estas limitaciones, nos parece oportuno disponer de una breve selección bibliográfica teniendo en cuenta que se omiten los ámbitos geográficos que este número no abarca.

Introduction¹

Twenty years ago, at the suggestion of UNESCO, the International Year of the Youth was first held. Our goal here is not to recall what was accomplished or what it meant in terms of social research because this is not the purpose of this monograph. However, we would like mention that on the occasion of that event, the journal PAPERS DE SOCIOLOGIA of the Universitat Autònoma de Barcelona, in its 25th issue, published a monographic issue on the subject. That issue was organised into two quite distinct parts. In the first part, the authors dealt with the changes in the social status of youth in the 1980s, based primarily on an article written twenty years earlier by José L. Aranguren which was widely read and well-known, entitled «European Youth and Other Essays».

1. Joaquim Casal, Rafel Merino and Maribel Garcia, of the GRET-UAB, have coordinated this monographic issue. Judit Caballero has been in charge of administrative management. Carlota Solé, Professor in the Department of Sociology, is the editor of the journal.

In our monographic issue, José L. Aranguren himself honoured us with a new article which was immensely thought-provoking and far-reaching. The issue also included a work on forms of family by Josep M. Carandell, the same author who years earlier had written an interesting leaflet on «Communes» making use of his experiences and contacts. Aranguren and Carandell have since passed away, and this monographic issue published twenty years later is dedicated to their memory. The second part of the monographic issue was devoted to examining more theoretical and methodological issues, which were what was most lacking in studies on youth, mainly due to the obsolescence of the theoretical assumptions and methodological inconsistencies.

Twenty years on, the journal PAPERS DE SOCIOLOGIA believes that the time has come to undertake a new monograph, partly to pay homage to that issue, and partly to grapple with the new theoretical and methodological challenges. This issue has been made possible thanks to the selfless efforts of the authors and the economic contributions by the Secretariat General of Youth of the Generalitat de Catalunya, which has made it possible to publish it. It should also be mentioned that the editorial and management council of the journal have supported the preparation of this monographic issue that the GRET of the UAB's department of Sociology has had the honour of guiding.

The design of this monograph began quite some time ago, almost two years earlier, and there were three fields shaping the current issue, despite the fact that in its final format these fields are not explicitly differentiated. In one way or another, the majority of research on youth (sociology, anthropology, economics, pedagogy, psychology and history) refers to the need to strengthen the theoretical framework in which research is developing and data is being interpreted. In the case of studies on young people and youth, this demand, which is constant and ongoing in the epistemology of the social sciences, takes on even greater prominence due to its plasticity of the field, due to ideological implications, and due to the an interdisciplinary nature of this area of enquiry. Redefining the concept of youth by outlining the theoretical referents and methodological options is an ongoing and unfinished job in the social sciences. This is why the purpose of the first few articles is to provide elements that are useful for theoretical and methodological construction by examining the recent past and the near future, that is, by examining the growth of the discipline in recent years and suggesting avenues for future research. For these reasons, these first few articles in particular may be useful for both junior and senior researchers regardless of their specific discipline or their theoretical and methodological perspective.

The first article by Casal, Merino, Garcia and Quesada summarises the theoretical and methodological proposals in their avenue of research. René Bendit surveys the different perspectives on research and outlines considerations related to comparative research in the EU countries. Gudmunson sets forth the development of research in Scandinavian countries and gives a warning call about the links between research and countries' policies. A similar yet complementary reflection from the French-speaking perspective comes from

Cicchelli and Pugeault. Rose, also from France, deals with research on issues related to job placement and current avenues of research, also emphasising the need to rethink the concepts. Pérez Islas sets forth the avenues of research into youth in Latin America. From the same continent, Feixa and Gonzalez share the perspective from anthropology and warn about the risk of ethnocentrism in research.

However, it is worth pointing out that we are currently experiencing major social upheaval at the very roots of advanced capitalism; while the terms used differ, there is a general consensus on the diagnosis. Informational capitalism, the digital age, post-modernism, technopolis and other expressions all tend to reach the conclusion that the new social context signifies significant changes in young people's social situation, in socialisation, in family, in the educational system, in housing and independence, in work, in participation, in consumption and health, in cultural referents and identities, and so forth. For this reason, the goal of the next set of articles is to provide elements to aid in the comprehension of social change and its effects on the social situation of young people today. These articles in particular might be useful not only for researchers but also for policy makers and experts in public administrations, cultural promoters, youth policy managers, educators and professors, families and social stakeholders or the fabric of membership-based organisations in general.

The second article by Casal, Merino, Garcia and Quesada centres on the changes in the transitional stage and independence, the result of an empirical study they performed. Social change has direct repercussions on changes in this transition and the avenues of action that young people choose; for this reason, the article by Furlong, Cartmel and Biggart expounds on the types of transitions amongst youth in the new context of post-modernity as well as on the vulnerability and nonlinear biographies of the most disaffected youth. Stauber and Walther, following the spotlight on transitions nowadays, suggest a reflection on the biographies of young people and their choices within the context of the latest modernity based on individualism and fragmentation. Social changes in the lives of young people converge on the family and stakeholders' strategies; the article by López Blasco focuses on this aspect.

Although it is addressed to the entire scientific community all over the planet, the journal *PAPERS DE SOCIOLOGIA* of the Department of Sociology at the Universitat Autònoma de Barcelona has its roots in Catalonia, a stateless nation that is little-known beyond the borders of Europe. For many years now, Catalonia has had a political institution of self-governance called the Generalitat de Catalunya, whose spheres of authority include the design and implementation of social policies on youth (the Secretariat General of Youth – abbreviated as SGJ in Catalan) and which created the Observatory of Youth of Catalonia (abbreviated as OCJ in Catalan), which has nurtured research initiatives and studies into youth. The last article in this monographic issue, written by OCJ experts and supervisors, outlines the trends that have governed research into youth in Catalonia and includes a case study, in the form of a fact file, of recent research promoted by this institution as well as their documentary sources.

Finally, it is worth mentioning that this monographic issue is presented in four languages. The introduction and article by OCJ-SGJ is written in Catalan, the language of Catalonia. The introduction and articles by López Blasco; Feixa and González; Casal, Garcia, Merina and Quesada; and Pérez Islas are written in Spanish. The articles by Rose and Cicchelli and Pugeault are written in French. And the introduction and articles by Furlong, Cartmel and Biggart; Bentit; Stauber and Waltheri; and Casal, Garcia, Merino and Quesada are written in English. The option of publishing a Catalan-only edition involved significant translation costs, while it would prevent researchers speaking other languages from benefiting from the articles that may be of interest to them and fall within their linguistic scope. For this reason, then, the monograph has been published in all four languages.

The researchers at GRET-UAB who have been in charge of this monograph would like to express their appreciation to everyone who has made this publication possible: the authors who have selflessly contributed the articles; the SGJ of the Generalitat de Catalunya, which has subsidised the publication; members of the editorial council and peer evaluators; and the administrative secretary of the journal. It is worth mentioning that the authors' contributions had to adapt to the number of pages per article, and that the peer evaluation process ensures the quality of the journal. We are aware that many other authors could have contributed articles to our publication that would have benefited our readers; however, for obvious reasons of space it has not been possible to include everyone. As a consequence, many researchers whose work has acknowledged value have not found their way into a monograph that has greatly exceeded the usual number of pages. Nor are certain geographic areas such as Asia or Africa represented. We are aware of these shortcomings and apologise for them. However, we are confident that this monographic issue will be very well-received by researchers and scholars in the fields revolving around youth and social changes.

To conclude, we wanted to mention that despite the fact that every article cites its own reference books and articles, in the back of this publication is a bibliography chosen by the authors themselves where they issue their recommendations to readers and researchers. This suggested bibliography solely includes recently-published books or monographic issues of journals; nevertheless, we are aware that there are extremely relevant articles available in specialised journals and books not so recently published that are ongoing points of reference for researchers. Despite these shortcomings, we deemed it advisable to provide a brief list of recommended readings even though it omits the geographical areas outside the scope of this issue.

Joaquim Casal, Maribel Garcia and Rafa Merino
GRET-UAB